

DOSSIERRA PENTSIOEN ERREFORMAZ

www.ela.eus

ELA
EUSKAL SINDIKATUA

O. AURREKARIAK

Uztailaren 1ean CCOO, UGT, CEOE eta Espainiako Gobernuak Pentsio Akordioa sinatu zuten. Titulu horren arabera, pentsioak erreformatzeko lehen multzoa da, eta Toledoko Ituna eta Espainiako Gobernuak Europako Batzordeari Europako funtsak eskuratu ahal izateko aurkeztutako Plana betetzen du.

Akordioaren edukia aztertzean ikusiko dugunez, murrizketa gehiago proposatzen dira, ELArentzat harrizkeoa ez dena. Lehenik eta behin, Espainiako Gobernuaren planak publikoak ziren. Europar Batasunean aurkeztutako dokumentuek pentsioetan murrizketa batzuk bi fasetan aplikatzeko konpromisoa hartu zuten. Lehenengoa 2021 amaitu baino lehen onartu beharko litzateke. Bigarrena datorren urtean. Lehendik ezagutzen genituen dokumentuen aldean, berrikuntza bat dago: Belaunaldien arteko ekitate-mekanismoa, BEM, (Iraunkortasun faktore berria) ez da 2022an onartuko, lehen erreforma-paketean baizik.

Bigarrenik, ELAk azken Toledoko Itunaren balorazio negatiboa egin zuen. Eta argi dago Pentsioen Akordioa hitzarmenaren luzapena dela.

Eta, azkenik, jakina da Elkarrizketa Soziala deritzona gizarte-bakeko pentsioen murrizketei laguntzeko mekanismo bat izan dela (eta hala izaten jarraitzen duela). Akordioak aurreko garaietako bidea berreskuratzen du, non Elkarrizke Sozialak estaldura eman baitie pentsio berrien zenbatekoan izandako murrizketei edo erretiro-adina hainbat bidetatik atzeratzeari, 2011n Zapaterorekin "adostutako" erreformarekin gertatu zen bezala, besteak beste erretiro-adina 67 urtera atzeratzeko.

Akordio hori sinatu den testuinguruan, pentsiodunen mugimendua etengabe egon da kalean 2018aren hasieratik. Horren ondorioz, urte horretatik aurrera pentsioak gutxienez KPIa igo dira.

I- AKORDIOAREN EDUKIA

Hauek dira hitzarmenaren puntu nagusiak:

1. Pentsioen balio-handitzea, KPIaren arabera (denbora mugatuan)

Pentsioak urtero igoko dira, aurreko urteko azaroan izandako urteko batez besteko inflazioaren arabera. Horrela, pentsioen igoera KPIaren arabera berreskuratzen da, hori, esan bezala, 2018az geroztik urtero egiten ari da aurrekontuetan.

Hala ere, neurri hori 5 urterako bakarrik ezarri da, une horretan “elkarrizketa sozialaren mekanismoa berrikusiko baita”.

2. Murrizketak erretiro aurreratuan

2. a) Koefiziente murriztaileen aldatzea

Akordioak borondatezko erretiro aurreratuaren koefiziente murriztaileak handitzen ditu zenbait kasutan, eta horiek dira gaur egungo erretiro aurreratu gehienak: ohiko erretiro adinaren aurreko hiru hilabeteetan eta aurreko 24 eta 23 hilabeteetan. Gainerako kasuetan pixka bat jaitsi da.

Helburua erretiro aurreratua atzeratzea da, sinatzaileek adierazten duten bezala: “erretiroa hartzeko adina borondatez lekualdatzea sustatzea”.

2. b) Pentsioari koefiziente murriztaileak aplikatzea, eta ez oinarri arautzaileari.

Erretiro aurreratuaren koefiziente murriztaileak, pentsioaren zenbatekoaren gainean aplikatuko dira, eta ez oinarri arautzailearen gainean.

Horrek esan nahi du gehieneko pentsioaren zenbatekoa baino handiagoa den oinarri arautzailea dutenen pentsioa murriztuko dela. Neurri honen bidez, halaber, “erretiro

aurreratuko adina erretiro arruntera borondatez hurbiltzea” lortu nahi da, pentsiorik altuena duten langileentzat.

Akordioak, pentsioen murrizketak pixkanaka egitea bilatzen du, ohiko formatuarekin, 10 urteko aldi iragankorra planteatzen du 2014ko urtarriletik aurrera, neurri hori indarrean sar dadin.

3. Belaunaldien arteko ekitate-mekanismoa (iraunkortasun-faktore berria), pentsioak murrizteko txeke zuria

ELarentzat, akordioaren neurririk larriena eta arriskutsuena da Belaunaldien arteko Ekitate Mekanismoa (BEM) ezartzea, Iraunkortasun Faktorea ordezkatzeko duena.

Adostutako xedapen gehigarriak horrela adierazten du: “Jasangarritasun-faktorearen ordeztasun, elkarrizketa sozialaren esparruan negoziatu ondoren, belaunaldien arteko ekitate-mekanismo bat ezarriko da, 2027tik aurrera jardungo duena”.

Gainera, gobernuari bide librea ematen zaio mekanismo horren edukia erabaki dezan; izan ere, jasota dago azaroaren 15a baino lehen zehaztu behar dela elkarrizketa sozialean, eta akordiorik ez badago, gobernuak arautuko duela, pentsioak erreformatzeko lege-proiektuan sartzeko.

BEMk txandakako gobernuari aukera ematen dio “sistemaren parametro nagusietan” murrizketak aplikatzeko, hau da, pentsioaren kalkuluan, erretiro-adinean edo pentsioen balio-handitzean.

Sinatzaileentzat beharrezkoa da “2011ko planteamendua berreskuratzea, “baby boomaren belaunaldia erretiratzeak eta bizi-itxaropena handitzeak” ekarriko duten arazoaren aurrean:

- Gogoratu behar da 2011n erabaki zena, hitzez hitz, hau izan zela: “2027tik aurrera, sistemaren funtsezko parametroak berrikusi egingo dira, biztanleriak 67 urteren buruan duen bizi-itxaropenaren bilakaeraren eta 2027an 67 urteren buruan izango duen bizi-itxaropenaren arteko aldeengatik. Berrikuspen horiek 5 urtean behin egingo dira, erakunde ofizial eskudunek egindako aurreikuspenak erabiliz”. Hau da, jasangarritasun-faktorea pentsioak doitzeko mekanismo automatiko gisa formulatu zen. Bizi-itxaropena handituz gero, pentsioak (berriak) murrizteko aukera ematen zitzaion gobernuari. Urte gehiago bizitzea espero bada, hileko diru-sarrerak murriztu egiten dira. Eta hori espero dugu aurtengo erreformarekin.
- Zentzu horretan, Escrivá ministroaren adierazpenak, baby boomaren belaunaldiak pentsioak murriztu eta/edo geroago erretiratu beharko lukeela baieztatuz, guztiz koherenteak dira sinatutakoarekin (bai orain, bai 2011n).

Beraz, BEM berria da erreformaren giltzarria:

- Hasiera batean, 2022rako iragarri zen (erreformaren bigarren zatian, pentsioa 35 urtez kotizatu ordez 25 urtez kalkulatu ordez), baina aurreratu egingo da.
- Inraunkortasun faktorea ez da indargabetzen, beste batez ordezkatu da.
- Iraunkortasun faktorea ez zuen Rajoyk asmatu, CCOO, UGT, CEOE eta Zapaterok erabaki zuten 2011ko erreforman.
-

4. Gizarte-kotizazioen murrizketa berriak

Frogatu da ez dela eraginkorra kotizazio sozialak murrizteko politika (kontrataziorako hobariak bezala) enplegua sortzeko orduan. Enpresa-irabaziak handitzeko bakarrik balio du.

Hala ere, akordioak agerian uzten du hori, eta gizarte-hobarien murrizketa berriak planteatzen ditu 65 urtetik gorako langileen kasuan, bai eta behin behineko ezintasunaren kotizazioa %75 murriztea ere 62 urtetik gorakoen kasuan.

5. Garatu gabeko gaiak

Garatu gabeko puntuak daude. Horietako batzuek, hala nola izatezko bikoteentzako alargun-pentsioa ezkontza-pentsioarekin parekatzeak, beste batzuek baino zehaztasun handiagoa dute (zehaztasun falta horretan, mendekotasun-sistemako zaintzaileentzako hitzarmen bereziak garatzea geratzen da). Nolanahi ere, argi dago, beste behin ere, akordioa sinatu dutenek alde batera uzten dituztela pentsioetan ere dagoen genero-aldea murrizteko aplikatu beharko lirakeen neurriak.

II- ONDORIOAK

- ELAk salatzen du pentsioen erreformaren negoziazioan eta herritarrak benetan sinatutakoarekin nahasteko orduan egindako desinformazio- eta propaganda-kanpaina.
- Erreformak murrizketa larriak dakartza, eta horiek salatu egin behar dira, bai erretiro aurreratuan, bai Iraunkortasun Faktorea Belaunaldien arteko Ekitate Mekanismoarekin (BEM) ordezkatzean sortutakoetan. Horrela, txandako gobernuari txeke zuri bat ematen zaio erretiro-adina edo pentsio berrien kalkulua bezalako elementuetan neurri berriak hartzeko.
- Berriz ere salatu behar dira Toledoko Ituna eta haren filosofia, eta, beraz, itun horretatik eta elkarrizketa soziala deritzonetik datozen erreforma eta murrizketa guztiak. Pentsiodunen pobretzeak erantzukizun politiko argia du. Eztabaida politikoa da ez-technikoa, zerikusi zuzena du aberastasunaren banaketarekin eta pentsiodunei bermatu nahi diegun diru-sarrerren mailarekin.

III- ALDARRIKAPENAK

- 2011ko eta 2013ko erreformetan onartutako murrizketetan atzera egitea.
- Gutxieneko pentsioa 1.080 eurokoa izanen da.
- Kalitatezko enplegua sortzea, soldatak KPIren gainetik igotzea eta LGS 1.200 € izatea. Lan eta negoziazio kolektiboko erreformek enpresa-boterea handitu, eta prekarietatea zabaltzen lagundu dute. Soldata miserableak kotizazio sozial baxuak dira.
- Pentsioen gastua handitzea sistema hobetzeko. Politika fiskala aldatzea eta iruzur fiskala jarraitzea aukera zuzena dira. Aurrekontuen bidezko finantzaketaz ari garenean, prestazioen hobekuntzaz ari gara, eta horren ondoriozko aurrekontu-igoeraz, eta ez kontabilitateko doitze hutsaz, kasu honetan bezala.
- Ordezkaritza duten alderdi politikoei interpelazioa egiten diegu, erretiro aurreratuan planteatutako murrizketak argi eta garbi errefusatzeko, bai eta iraunkortasun faktorearen indargabetzea eskatzeko ere, beste mekanismo batekin ordezkatzeko aukerarik izan gabe, hala nola belaunaldien arteko ekitatearekoarekin. Era berean, pentsiodunen mugimenduaren aldarriak eta EHko Eskubide Sozialen Gutunak urtarilaren 30eko greba orokorrean eskatutakoak aintzat hartzea.